

AZƏRBAYCAN LEASİNG (LİZİNG-KİRALAMA) SEKTÖRÜNƏ İLİŞKİN

GENEL BİLGİ

LİZİNG'LE İLGİLİ YÜRÜRLÜKTEKİ YASAMA

Bugün itibariyle Azerbaycan'da lizing operasyonları "Lizing Hakkında" Kanun, Azerbaycan Cumhuriyeti Mülkiyet Mevzuatı, Azerbaycan Cumhuriyeti Vergiler Kanunu, Bakanlar Kurulu kararları ve diğer yasal belgelerle düzenlenir.

Yürürlükteki yasamaya uygun olarak şirketler açısından lizing hizmetlerinden yararlanmanın bir dizi öncelikleri sözkonusudur:

- Lizing operasyonları, maliye hizmetlerine ait olup, bu operasyonlara KDV uygulanmaz.
- Lizing şirketleri, kiralayanın ilaveten banka teminatı ibraz etmesini gerektirmez.
- Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 2 Eylül 2002 tarihli Kararı gereğince Lizing faaliyeti için lisanslaştırma gerekmemektedir.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, 2004 yılı Kasım ayında imzaladığı bir Karar'la yeni devlet organı-AzerAgroLizing teşkilatını kurdu. Teşkilat, tarım sektöründe donatımın lizingi alanında ihtisaslaşmalıdır. Bu Karara ek olarak Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, 2005 yılı Ocak ayında lizing amacıyla Azerbaycan'a ithal edilen, gümrük resimlerinden ve ithalla ilgili KDV'den muaf tutulacak donatım listesini ilan etmiştir.

Lizing piyasası ve Azerbaycan'da lizinge duyulan ihtiyaç

Lizinge duyulan ihtiyacın kapsamını ve bunun karşılanma derecesini belirlemek için uluslararası metodoloji uygulanabilir. Lizing hizmetlerine duyulan ihtiyaç, ülkedeki Gayr-i Safi Milli Hasıla (GSMH) miktarına bağlıdır. Lizing hizmetlerine duyulan ihtiyacın hacmi (piyasanın talebi) gelişmiş ülkelerde GSMH'nin %2,8'ni bulmaktadır. Bu rakamlara dayanarak Azerbaycan'da lizing hizmetlerine duyulan ihtiyacın miktarı 2004 yılında 206.8 milyon ABD Doları, 2005 yılında ise 239.5 milyon ABD Doları olması gerekirdi. Gelişmekte olan ülkelerde lizing hizmetlerinin sağlanması genelde talebin yaklaşık %20'sini karşılamaktadır. Bu hususu göz önünde bulundurarak Azerbaycan'da mevcut lizing piyasasının hacmi 2004 yılında yaklaşık 41.4. milyon ABD Doları olması gerekiyordu. Ancak gerçek hacim 10.5 milyon ABD Doları'nı bulurken 2005 yılında bu miktar 25.5. milyon ABD Doları'na ulaşmıştır. 2006 yılında bu miktarın 50.0 milyon ABD Doları'nı bulacağı tahmin edilmektedir.

2004 yılı sonunda Azerbaycan'da lizing operasyonlarının hacmi 10.5 milyon ABD Doları olmuştur. Bu miktar, yalnızca 1 yıl içerisinde hızla artarak 25.5. milyon ABD Doları'nı bulmuştur. Bu miktar %150 artış hızı demektir. Lizing kontratlarının sayısı 200'den fazladır ve ortalama yıllık yüzde derecesi %16'yı bulmuştur. Tüm bu rakamlar Azerbaycan'da lizing hizmetlerinin gelişme hızının normal seviyelerde seyrettiğini göstermektedir.

Lizing sektöründe rekabet henüz yüksek değildir. Ancak lizing şirketleri ve hizmetlerinin sayısı çok olursa, rekabet de büyük olabilir.

Bugün itibariyle Azerbaycan'da lizing faaliyetiyle işgal eden 15 özel şirket tescil edilmiştir.

Lizing sektöründe rekabet eksenini etkileyen başlıca etkenler-fiyat, operasyonların hızı ve lizing şirketinin nüfuzudur. Bunların arasında en önemlisi fiyattır (bir başka deyişle lizing derecesidir). Karşılaştırma, genelde rekabet fiyatları arasında değil, karşılama fiyatları olan banka fiyatları arasında yapılmalıdır. Lizing şirketini seçmek amacıyla sipariş verenler açısından önemli olan bir başka etken lizing şirketinin güvenilirliğidir. Bu da şirketin nüfuzlu bir banka ve holdingle ilişkisine bağlanabilir (örneğin, AtaLizing, AtaHolding'in bir şubesi, AzeriLizing, Azerbaycan Beynelhalk Bankasının bir şubesi ve UniLizing Unibank'ın bir şubesidir).

Lizing operasyonları için uygun alanlar

Uluslararası deneyimden görüldüğü gibi ekonominin çeşitli sektörlerinin gelişmesi, lizing operasyonlarının gerçekleşmesini gerektirir. Ekonominin değişik sektörleri, GSMH'nin oluşumunda özel bir yere sahiptir ve sektörlerden herbiri, lizing hizmetine ihtiyaç duymaktadır.

Son bir kaç yıl içinde gerçekleşen lizing operasyonları, operasyonların en büyük bölümünün İnşaat sektöründe (toplam lizing operasyonlarının %48.72) gerçekleştiğini göstermektedir. Sonraki yerleri Ulaştırma (%22.35), Hizmet Sektörü (%9.31) ve Gıda imali sektörü (%7.59) işgal etmektedir.